

تعامل اولیاء و مربیان و نقش آن در

تعامل دانش آموزان

(همراه با مدلی جهت ارزیابی انجمن های اولیاء و مربیان مدارس)

مؤلفین :

دکتر نادر جعفریوسفی

(عضو شورای مرکزی انجمن اولیاء و مربیان استان اصفهان)

مژگان فریدون نژاد

(دبیر آموزش و پرورش شهرستان مبارکه و کارشناس ارشد فلسفه تعلیم و تربیت)

تابستان ۱۳۹۳

سرشناسه	: جعفر یوسفی، نادر، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: تعامل اولیاء و مربیان و نقش آن در تعالی دانش آموزان همراه با مدلی جهت... /مولفین: نادر جعفر یوسفی، مؤرگان فریدون نژاد.
مشخصات نشر	: اصفهان: کنکاش، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۴ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۶-۲۱۸-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: انجمن های اولیا و مربیان-- ایران
شناسه افزوده	: فریدون نژاد، مؤرگان، ۱۳۵۹ -
رده بندی کنگره	: LC ۲۳۵ / الف ۱۳۹۳۹ ج ۷
رده بندی دیویی	: ۱۹۲۰۶/۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۶۰۴۹۶۴

امکانات کنکاش ناشر بزرگترین سال ۱۳۹۰ و ناشر برگزیده ی اسفند سال ۱۳۸۸

تعامل اولیاء و مربیان و نقش آن در تعالی دانش آموزان

تألیف:	دکتر نادر جعفر یوسفی، مؤرگان فریدون نژاد
ناشر:	انتشارات کنکاش
نوبت چاپ:	اول
تاریخ نشر:	۱۳۹۳
تیراژ:	۱۰۰۰ جلد
مدیر تولید:	محمد جزینی
صفحه آرای:	فاطمه شاهنظری
طرح جلد:	محمد حمین جزینی
چاپ:	کنکاش
صحافی:	پیمان
قیمت:	۶۵۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۱۳۶-۲۱۸-۷

اصفهان، سه راه حکیم نظامی، ابتدای خیابان ارش، چاپ و نشر کنکاش
تلفن: ۳۶۲۵۸۰۴۹ (۰۳۱)

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۱
مقدمه.....	۵
بخش اول: ارتباط خانه و مدرسه.....	۷
۱-۱- نظریه ارتباط.....	۷
۲-۱- خانواده.....	۸
۳-۱- خانواده و مدرسه، دو عامل تأثیرگذار.....	۹
۴-۱- اصول حاکم بر برقراری ارتباط میان خانه و مدرسه.....	۱۲
۵-۱- انگیزه‌های ارتباط اولیاء با مدرسه.....	۱۴
۶-۱- تقویت روابط خانه و مدرسه.....	۱۴
۷-۱- انتظارات معلمان در ارتباط با والدین.....	۱۶
۸-۱- وظایف والدین در ارتباط با مدرسه.....	۲۰
۹-۱- هماهنگی بین خانه و مدرسه.....	۲۱
۱۰-۱- ناهماهنگی در عوامل تربیتی.....	۲۶
۱۱-۱- تأثیر روابط متقابل خانه و مدرسه در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان.....	۲۹
۱۲-۱- چگونگی بهبود بخشیدن به عملکرد مدارس.....	۳۲
بخش دوم: مشارکت اولیاء در امور آموزشگاه.....	۳۵

۳۵	۱-۲- مشارکت و فراگرد آن
۳۷	۲-۲- مشارکت از دید فلسفی
۳۸	۳-۲- مشارکت «خود - درگیر» در مقابل مشارکت «کار - درگیر»
۴۱	۴-۲- شاخص‌های مشارکت
۴۲	۵-۲- انواع و ابعاد مشارکت والدین در امور آموزشگاه‌ها
۴۴	۶-۲- مشارکت اولیاء در فرآیند تعلیم و تربیت
۴۶	۷-۲- تصمیم‌گیری مشارکتی در آموزشگاه
۴۸	۸-۲- پیش‌نیازهای مشارکت
۴۹	۹-۲- زمینه‌های مشارکت خانواده
۱۰-۲	۱۰-۲- اشکال و روشهای مشارکت تخصصی والدین در فرایند آموزش و پرورش
۵۴	
۵۶	۱۱-۲- ضرورت مشارکت اولیاء در امور مدرسه
۵۸	۱۲-۲- موانع مشارکت اولیاء در امور مدرسه
۶۱	۱۳-۲- فواید مشارکت
۶۳	۱۴-۲- راهکارهای افزایش مشارکت اولیاء در مدرسه
۶۴	۱۵-۲- اداره مدرسه
۶۷	بخش سوم: انجمن اولیاء و مربیان
۶۷	۳-۱- تاریخچه انجمن اولیاء و مربیان در جهان
۶۸	۳-۲- فدراسیون بین‌المللی آموزش اولیاء
۶۸	۳-۳- اهداف فدراسیون بین‌المللی آموزش اولیاء
۶۹	۳-۴- عناصر برنامه انجمن
۷۲	۳-۵- تاریخچه انجمن در ایران
۷۳	۳-۶- انگیزه اسلامی تشکیل انجمن

- ۷-۳- فلسفه ایجاد انجمن خانه و مدرسه ۷۶
- ۸-۳- پایه گذار انجمن در ایران ۷۸
- ۹-۳- معرفی انجمن اولیاء و مربیان ایران ۸۰
- ۱۰-۳- حوزه‌های تشکیلاتی سازمان مرکزی انجمن اولیاء و مربیان ۸۳
- ۱۱-۳- نمودار تشکیلات سازمان مرکزی انجمن اولیاء و مربیان ۸۴
- ۱۲-۳- انجمن اولیاء و مربیان در آیین نامه اجرایی مدارس ۸۵
- ۱۳-۳- شرایط عضویت اولیاء در انجمن اولیاء و مربیان مدرسه ۸۸
- ۱۴-۳- چگونگی انتخاب اعضاء و تشکیل انجمن اولیاء و مربیان ۹۲
- ۱۵-۳- وظایف اعضای انجمن‌های اولیاء و مربیان ۹۳
- ۱۶-۳- وظایف انجمنهای اولیاء و مربیان مدارس ۹۴
- ۱۷-۳- مهم ترین دستاوردهای این دوره از فعالیت‌های انجمن اولیاء و مربیان ۹۷
- ۱۸-۳- اقدامات انجام شده ۹۸
- ۱۹-۳- روز پیوند اولیاء و مربیان ۹۹
- ۲۰-۳- هفته پیوند سرآغاز تعامل اولیاء و مربیان ۱۰۰
- ۲۱-۳- روز شمار هفته پیوند اولیاء و مربیان ۱۰۲
- ۲۲-۳- رسالت انجمن در رابطه با خانواده ۱۰۳
- ۲۳-۳- رسالت انجمن در رابطه با دانش آموز ۱۰۴
- ۲۴-۳- جنبه‌های همکاری اولیاء در فرایند آموزش و پرورش ۱۰۶
- ۲۵-۳- وظایف و مسئولیتهای والدین در آموزش و پرورش فرزندان ۱۰۷
- ۲۶-۳- لزوم استفاده صحیح از انجمن خانه و مدرسه ۱۰۹
- ۲۷-۳- تأثیر انجمن اولیاء و مربیان در آموزش و پرورش ۱۱۱
- ۲۸-۳- شیوه‌های بهره‌مندی از توانمندیهای اولیاء ۱۱۲
- ۲۹-۳- موانع بر سر راه تقویت و گسترش انجمن اولیاء و مربیان ۱۱۴

۳-۳۰-	پیشنادهایی برای افزایش همراهی تخصصی اولیاء	۱۱۶
۳-۳۱-	فرایند جهانی شدن و آموزش اولیاء و خانواده‌ها	۱۱۸
۳-۳۲-	جمع‌بندی	۱۲۲
	بخش چهارم: مدلی پیشنهادی جهت ارزیابی انجمن‌های اولیاء و مربیان مدارس	۱۲۵
	مقدمه	۱۲۵
۴-۱-	بعد ارزیابی عملکرد انجمن اولیاء و مربیان در بخش انتخابات، تشکیل جلسات و شوراهای مدرسه	۱۲۷
۴-۲-	بعد عملکرد انجمن در ساماندهی و جلب مشارکتها و همکاریهای مالی و غیرمالی	۱۲۹
۴-۳-	بعد عملکرد انجمن اولیاء و مربیان در فوق برنامه‌ها و مناسبت‌ها	۱۳۱
۴-۴-	بعد عملکرد انجمن اولیاء و مربیان در آموزشهای ارائه شده	۱۳۴
۴-۵-	بعد عملکرد انجمن اولیاء و مربیان در خدمات راهنمایی، مشاوره، بهداشتی و پزشکی و سایر	۱۳۵
	فهرست منابع	۱۳۹

پیشگفتار

در فضای متلاطم و متغیر محیطی و تاثیر این تلاطم و تغییرات سریع در تشکیل و یا تغییر ساختارهای جوامع امروزی، اهمیت موضوع آموزش، پرورش و تربیت از هر زمان دیگری پررنگتر می‌باشد. مقوله تفکیک مباحث آموزشی از مباحث پرورشی و تفکیک دو بخش آموزشی و پرورشی از مباحث تربیتی، رسالت متولیان این حوزه‌ها را بس دشوار نموده است. آموزش، ابزار رهایی از ندانستن‌ها و پرورش، ارتقاء سطح توانایی و مهارت با توجه به دانسته‌هاست و از همه مهمتر تربیت، شناساندن زیباییها و نازیباییها و انتخاب بهترین راه جهت استفاده از دانش و توانایی است. چه بسا تحقق هدف آموزش و پرورش و یا هر یک از این دو مقوله به تنهایی نیاز بخشی از جوامع را برطرف می‌نماید و منجر به توسعه سریع و پیوسته آن می‌شود لیکن تربیت که عاملی با اهمیت در استفاده صحیح از این دو توانمندی است بعضاً مغفول مانده است.

ماجرای بمباران اتمی هیروشیما و ناگازاکی، دو عملیات اتمی که در زمان جنگ جهانی دوم به دستور هری ترومن، رئیس جمهور وقت آمریکا، علیه امپراتوری ژاپن صورت پذیرفت را شاید شنیده باشیم. در این دو عملیات، دو بمب اتمی به فاصله ۳ روز بر روی شهرهای هیروشیما و ناگازاکی انداخته شد که باعث ویرانی و کشتار گسترده شهروندان این دو شهر گردید. حدود ۲۲۰,۰۰۰ نفر در اثر این دو بمباران اتمی جان باختند که بیشتر آنان را شهروندان غیرنظامی تشکیل

می دادند. بیش از نیمی از قربانیان بلافاصله هنگام بمباران کشته شدند و بقیه تا پایان سال ۱۹۴۵ به دلیل اثرات مخرب تشعشعات رادیواکتیو جان خود را از دست دادند. آیا خلبانان این دو حادثه را از نظر دانش و یا توانمندی در انجام امور پروازی می توان ضعیف قلمداد نمود. این گونه نیست زیرا آنان هم از نظر دانش علوم پرواز نظامی و هم از نظر مهارتها و توانمندیها در درجه بالایی قرار داشتند لیکن این دو نفر قدرت تفکیک زیباییها را از نازیباییها فرا نگرفته و در امر تربیت به مرحله رشد نرسیده بودند و این ضعف منجر به کشتاری عظیم گردید.

این مثال گویای اهمیت موضوع سه مقوله آموزش، پرورش و تربیت به موازات یکدیگر را نشان می دهد. در دنیای متغیر و پیچیده کنونی وظیفه متولیان امر آموزش، پرورش و تربیت و همچنین اولیاء دانش آموزان بسیار دشوارتر و پیچیده تر از گذشته می باشد. رشد سریع دانش و راههای کسب مهارتها، فرصتی مغتنم را برای توسعه جوامع فراهم نموده است. جوامعی موفقترند که با سرعت بیشتری ضمن دستیابی به دو مقوله آموزش و پرورش موفق به توسعه حوزه تربیتی نیز باشند.

در دنیای متغیر و پیچیده کنونی، اداره مراکز آموزشی، پرورشی و تربیتی به تنهایی بر عهده نهادهای دولتی و یا خصوصی نیست. بسیاری از جوانب تعلیم و تربیت بدون همکاری و مشارکت خانواده ها ممکن نبوده و فاصله میان این دو نهاد با اهمیت متولی امر تعلیم و تربیت، تحقق اهداف مورد نظر را به همراه نخواهد داشت. مشارکت والدین

در امر آموزش، پرورش و تربیت، امری اجتناب ناپذیر است و در صورت عدم تحقق آن برای جوامع و ارکان خانواده خسارات جبران ناپذیری را در بر دارد. مشارکت و حضور فعال، مستمر و پویای خانواده‌ها در روند اجرایی آموزشگاه‌ها نه تنها احساس مسئولیت، تعلق و مالکیت نسبت به این مراکز را در بر داشته بلکه رسیدن سریع به اهداف مشترک جمعی را امکان پذیر می‌نماید. تحقیقات و مطالعات صورت پذیرفته در کشورمان و سایر کشورها، مبین آنست که مشارکت والدین در امر تعلیم و تربیت، تعلق خاطر و دلبستگی کودکان و نوجوانان را در افزایش توان یادگیری افزایش داده و تحقق اهداف مورد نظر را به همراه خواهد داشت.

در اکثر کشورها ساختارهایی سازمان یافته بنام انجمنهای اولیاء و مربیان مدارس جهت مشارکت اولیاء تشکیل گردیده که وظیفه نزدیکی و تعامل دو نهاد خانه و مدرسه را داشته و مشارکت خانواده‌ها در امر آموزش، پرورش و تربیت را تسهیل می‌نماید. در کشور ما نیز این تشکیلات ایجاد و اهدافی را دنبال نموده که بعضاً موفق نیز بوده است.

این نوشتار حاصل مطالعه و پژوهش اینجانب نادر جعفریوسفی نماینده خانواده‌ها در شورای مرکزی انجمنهای اولیاء و مربیان استان اصفهان و همسر سرکار خانم مرگان فریدون نژاد دبیر ریاضی آموزش و پرورش شهرستان مبارکه می‌باشد. در این مجموعه ضمن تمرکز بر مباحث تئوریک خانه و مدرسه و نقش آن در تعالی فرزندان به مشارکت اولیاء در امور آموزشگاه و انجمن اولیاء و مربیان اشاره و

مدلی پیشنهادی نیز جهت ارزیابی انجمنهای اولیاء و مربیان مدارس ارائه شده است.

جا دارد از راهنماییهای جناب آقای دکتر سید هاشم گلستانی و سرکار خانم دکتر بدری شاه طالبی اساتید ارجمند دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان و همکاری جناب آقای علی سلیمی رئیس گروه محترم انجمن اولیاء و مربیان اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان و کلیه دست اندرکاران اداره کل آموزش و پرورش ناحیه ۳ استان اصفهان که در تنظیم این کتاب ما را یاری نمودند تشکر و سپاسگزاری نماییم. امید است مطالب و راهکارهای ارائه شده در این نوشتار بتواند خانواده‌های ارجمند دانش آموزان و مسئولین و مربیان محترم مدارس را جهت تسریع در تحقق اهداف آموزشی، پرورشی و تربیتی یاری نماید.

مقدمه

از مسائل اساسی آموزش و پرورش بسیاری از کشورهای جهان، عدم وجود ارتباطات نزدیک و صمیمی بین مدرسه و خانواده می باشد. سیستم آموزشی ما نیز اگر چه در سال های اخیر قدم هایی در جهت مرتفع نمودن این مشکل برداشته است، لیکن نتوانسته است این معضل را کاملاً برطرف نماید. علل عمده این مشکل حداقل از چهار زاویه در خور توجه می باشد:

اولین دلیل، ضعف در ساختار و نظام برقراری ارتباط مدرسه با خانواده.

دومین دلیل مشکل فوق، عدم آگاهی اولیاء از نقش تعیین کننده و سرنوشت ساز خودشان در توسعه علمی و معنوی فرزندانشان.

سومین دلیل، شیوه نامناسب مدارس در برخورد با اولیاء و عدم دخالت مؤثر از طرف اولیاء در امور آموزش و پرورش.

چهارمین دلیل عدم اطلاع و آگاهی اولیاء از ظرفیتهای قانونی ایجاد شده جهت تعامل اولیاء با مدارس.

با توجه به ضرورت و اهمیت موارد فوق، در این نوشتار قصد بر آنست به موضوعات ارتباط خانه و مدرسه، مشارکت اولیاء در امور آموزشگاه و انجمن اولیاء و مربیان و نقش این عوامل در تعالی دانش آموزان همراه با ارائه مدلی جهت ارزیابی انجمن اولیاء و مربیان مدارس پرداخته شود.